

HSK 5 IMTIHONI O‘QISH VA YOZISH KO‘NIKMASIGA TAYYORLANISHNING ENG OSON VA SAMARALARI YO‘LLARI

Hamdamova Charos Hamdamovna
Samarqand davlat chet tillar instituti,
Yaqin sharq tillari kafedrası o‘qituvchisi

ANNOTATSIYA

2009 – yil noyabr oyidan boshlab, Xalqaro Xanban tashkiloti xorij fuqarolari uchun yangi xitoy tili darajasini aniqlash imtihoni – HSK ni joriy qildi. Yangi ko‘rinishdagi imtihon shakli, nafaqat Xitoy, balki xorijlik talabgorlar tomonidan ham iliq kutib olinishiga muvaffaq bo‘ldi. Oxirgi paytlarda xorijiy tillarni o‘qitish masalasiga katta e‘tibor qaratilmoqda. Mazkur maqolada xitoy tilidan til bilish darajasini belgilovchi “HSK” sertifikatini qo‘lga kiritish uchun topshiriladigan imtihonlarga tayyorlanish jarayoni haqida ma‘lumot berilgan.

Kalit so‘zlar: HSK, Xitoy, til, daraja, yozish, o‘qish, ko‘nikmalar, sertifikat.

ПРОСТЫЕ И ЭФФЕКТИВНЫЕ СПОСОБЫ ПОДГОТОВКИ К ЭКЗАМЕНУ HSK 5 ПО ЧТЕНИЮ И ПИСЬМЕНИ

АННОТАЦИЯ

С ноября 2009 года Международная организация Ханьбан ввела новый тест на знание китайского языка – HSK – для иностранных граждан. В последнее время большое внимание уделяется преподаванию иностранных языков. В данной статье представлена информация о процессе подготовки к экзаменам для получения сертификата «HSK», определяющего уровень владения китайским языком.

Ключевые слова: HSK, китайский язык, уровень, письмо, чтение, навыки, сертификат.

SIMPLE AND EFFECTIVE WAYS TO PREPAR FOR THE HSK 5 READING AND WRITING EXAM

ABSTRACT

Since November 2009, the Hanban International Organization has introduced a new Chinese language test - HSK - for foreign citizens. Recently, much attention has been paid to teaching foreign languages. This article provides information about the process of preparing for exams to obtain the HSK certificate, which determines the level of Chinese language proficiency.

Key words: HSK, Chinese language, level, writing, reading, skills, certificate.

KIRISH

Tabiiyki, talabgorni imtihon oldidan qanday qilib qisqa vaqt ichida xitoy tili darajasini aniqlash imtihoniga tayyorlanish, aynan qaysi materiallar bilan muntazam va doimiy mashg'ulotlar olib borish, talabgorning bilim va ko'nikmalarini oshirish, qobiliyatini yuqori darajada namoyon qilish, ko'zlagan natijasiga erishish kabi savollar qiynaydi. Bugungi kunga kelib, kitob do'konlari yoki internet sahifalarida juda ko'p va turli – tuman HSK imtihoniga tayyorlanish uchun kerakli bo'lgan material, manba va savollar katalogini uchratish mumkin. Ammo ular orasida imtihonni yuqori natijalarga topshirish, tanlov savol - testlarni aynan qanday texnikalardan foydalanib ishlash, vaqtdan to'g'ri va unumli foydalanish, savollarning aynan qaysi jihatlariga e'tabor berilsa kutilgan natijaga erishish haqidagi darslik va manbalarni uchratish mushkul.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Birgina savollar kitobi bilan ishlangan taqdirda, talabgor o'zi bajargan testlarni mustaqil tekshirish imkoniyatiga ega bo'ladi, biroq javoblari noto'g'ri belgilangan holatda nega noto'g'ri, to'g'ri javob qaysi, nega aynan o'sha javob to'g'ri singari tushunmovchiliklarga duch kelishi, o'qituvchi bilan shug'ullanish biroz ko'p vaqt olishi mumkinligini inobatga olgan holda, talabgor bilan shug'ullana oladigan ham "murabbiy", ham savollarni o'zida mujassam etgan katalog va albatta darslik o'rnini bosadigan material ishlab chiqilishi hamda o'sha materialdan foydalanib, qisqa muddat ichida talabgorlarni HSK 5 imtihoniga sifatli tayyorlash vaqti yetdi, nazarimda.

Ushbu kitobni yaratishda ma'lumotlar, shunchaki grammatik qoidalar bilangina emas, balki xitoyliklarning madaniyati, urf – odatlari, udumlari misolida oson tilda yoritilgan.

O'ylaymanki, xitoy tilini o'rganishga bel bog'lagan, ayniqsa, HSK 5 imtihoniga jiddiy tayyorlanish maqsadida bo'lgan o'quvchilarning talab va istaklariga binoan yaratilgan ushbu eng yangi "HSK 5 imtihonidan o'tishning eng oson va samarali yo'llari" maqolam, HSK 5 imtihonidan yuqori ball bilan o'tish, Xitoy hukumati granti asosida Xitoy Xalq Respublikasida tahsil olish istagida bo'lgan barcha yoshlar uchun qo'llanma vazifasini o'taydi.

Talabgorlar orasida HSK 5 imtihoni nima? Imtihonni topshirishga qobiliyatim yetadimi? Imtihon qay tartibda bo'ladi yoki qanday topshiriladi? Imtihon sertifikatini qo'lga kiritilgan taqdirda, uning yordamida nimalarga erishish mumkin, kabi savollarga quyida javob beraman.

HSK 5 imtihoni (bundan keyin imtihon deb ataladi)ga tayyorlangan yoki tayyorlanib kelayotgan talabalar orasida imtihon o'zi qay tartibda olinishi, qanday

bo‘lishi to‘g‘risida tasavvur va tushunchaga ega bo‘lmagan talabalar, afsuski, mavjud. Ular xitoy tili yuzasidan chuqur bilimga ega bo‘lishsa-da, ammo ularning imtihon to‘g‘risida hech qanday tushunchaga ega emasliklari, ularning imtihonda bor qobiliyatlarini namoyon eta olishlariga to‘sqinlik qiladigan omillardan biridir.

Ushbu imtihon ona tilisi xitoy tili bo‘lmagan talabgorlar uchun mo‘ljallangan imtihon bo‘lib, imtihonda talabgorning kundalik hayotda, ishda yoki o‘qishda xitoy tilini qay darajada qo‘llay olishini tekshirishga mo‘ljallangan.

Imtihon topshirish usuliga ko‘ra 2 ga, ya‘ni yozma va og‘zaki imtihonga bo‘linadi. Yozma imtihon 6 qismdan iborat bo‘lib, HSK 一级, HSK 二级, HSK 三级, HSK 四级, HSK 五级, HSK 六级 nomlari bilan ataladi va o‘z navbatida ular og‘zaki imtihon bilan mutanosib bo‘lib, HSK 一级, HSK 二级 og‘zaki imtihonning 初级 (boshlang‘ich), HSK 三级, HSK 四级 og‘zaki imtihonning 中级 (o‘rta), HSK 五级, HSK 六级 esa og‘zaki imtihonning 高级 (yuqori) qismiga to‘g‘ri keladi:

Yozma imtihon	Og‘zaki imtihon
HSK 六级	HSK 高级
HSK 五级	
HSK 四级	HSK 中级
HSK 三级	
HSK 二级	HSK 初级
HSK 一级	

Yozma imtihonni talabgor o‘z xohishiga ko‘ra, qog‘ozda yozma tariqa yoki kompyuter orqali internetda topshirishi mumkin.

Talabgor imtihonning qaysi darajasini topshirishni bilmayotgan hollarda, yaxshisi quyidagi 3 muhim jihatga e‘tibor berish lozim:

1. O‘zining so‘z boyligini tekshirish. Buning uchun talabgor, har bir darajaga tegishli bo‘lgan so‘zlarni ko‘rib chiqishi va ular orasidan bilmaydiganlarini ajratib olib, ularning son – sanog‘iga qarab, o‘z so‘z boyligini aniqlash mumkin. Buning uchun quyi darajadan yuqori darajaga qarab, daraja so‘zlarini o‘zlashtirish va o‘z bilimini tekshirish maqsadga muvofiq. Egallagan so‘zlari va ularni qo‘llay olishiga qarab, o‘z bilimining qaysi darajaga mosligini aniqlash oson bo‘ladi.

2. Xitoy tilini o‘rganishga ajratadigan (yoki ajratgan) vaqtini aniqlash. Aniqrog‘I, HSK 5 imtihonini topshirish uchun talabgor haftasiga kamida 2 – 4 ta darsdan saboq olgan bo‘lishi va xitoy tilini o‘rtacha 2 yil o‘zlashtirgan bo‘lishi lozim.

3. Nima sababdan imtihon topshirmoqchi ekanligiga qarab. Agarda talabgor shunchaki o‘z bilimini tekshirmoqchi bo‘lsa, yuqoridagi 2 jihat yetarli, biroq

Xitoydagi oliy ta'lim muassasasida ta'lim olish uchun talabgor kamida 4 – darajaning sertifikatiga ega bo'lgan bo'lishlari lozim.

Eng yangi HSK imtihoni to'g'risidagi qo'llanmalarga ko'ra, HSK 五级 (HSK 5) 3 qismdan iborat bo'lgan 100 ta savoldan tashkil etadi.

1. Eshitish	1 – qism;	20	45	Davomiyligi: 30 daqiqa.
	2 – qism.	25		
2. O'qish	1 – qism;	15	45	Davomiyligi: 45 daqiqa.
	2 – qism;	10		
	3 – qism.	20		
3. Yozish	1 – qism;	8	10	Davomiyligi: 4 daqiqa.
	2 – qism.	2		
Javoblar varaqasini to'ldirish uchun vaqt				5 daqiqa.
Jami:	/	100	Davomiyligi: 120 daqiqa.	

HSK 五级 (HSK 5) imtihoni qanday topshiriladi? Talabgorlar imtihonga maxsus ruxsatnoma bilan imtihonga kiritiladi.

Imtihon boshlangach, talabgor nazoratchining ko'rsatmasiga binoan, javoblar varaqasini to'ldiradi.

Javoblar varaqasi to'ldirib bo'lingach, talabgorlarga variantlar kitobi tarqatiladi. Talabgor variantlar kitobini zudlik bilan kleylangan holatda yangi va yopiq ekanligini tekshirishi va variantlar kitobiga putur yetgan taqdirda, bu haqda darhol nazoratchiga xabar berishi lozim bo'ladi.

Nazoratchi imtihonda diqqat qilinishi kerak bo'gan jihatlarni tushuntirgunga qadar, talabgor variantlar kitobini ochmasligi maqsadga muvofiq.

Nazoratchi audio yozuvni qo'yishi bilan, imtihonning eshitish qismi boshlanadi. Imtihonning eng dastlabki qismida imtihonga aloqador xabarlar eshittiriladi. Agarda talabgor audioyozuvni eshitmayotgan yoki audio yuzasidan yana boshqa muammoga duch kelayotgan bo'lsa, zudlik bilan bu haqda nazoratchiga xabar berishi lozim.

Eshitish qismi yakuniga yetgach, talabgor imtihonning o'qish qismiga o'tishi mumkin. O'qish qismi uchun 45 daqiqa vaqt ajratiladi. O'qish qismi yakuniga yetishiga yana 5 minut qolganda, nazoratchi bu haqda talabgorni ogohlantiradi.

O'qish qismidan keyin esa imtihonning yozish qismi boshlanadi. Yozish qismi uchun talabgorga 40 daqiqa beriladi. Xuddi yuqoridagi singari imtihon yakuniga yana 5 minut qolganda, nazoratchi yana bu haqda talabgorni ogohlantiradi.

Yozish qismi yakuniga yetgach, nazoratchi variantlar kitobi va javoblar varaqasini yig'ib oladi va shu bilan imtihon o'z yakuniga yetadi.

HSK sertifikatidan qay holatlarda foydalanish mumkin? Talabgor HSK sertifikatini qo'lga kiritgach, undan quyidagi holatlarda foydalanishi mumkin:

1. Xitoydagi ta'lim muassasalarida tahsil olish uchun grantlarda ishtirok etishi;
2. Ish topishda, ishga kirishda;
3. O'qitishga aloqador muassasalarda ishlashi yoki oldin ishlab turgan bo'lsa, lavozimini oshirishda, yoki ayni damdagi maoshiga qo'shimcha ustama qo'shilishida.

XULOSA

Imtihon yakuniga yetkandan o'rtacha 3 hafta o'tib, talabgor imtihondan o'tgani (yoki aksincha) to'g'risida bilib olishi mumkin. Talabgor imtihondan o'tgan taqdirda u 4 xil – ya'ni, eshitish, o'qish, yozish qismidan to'plagan ballari va ularning umumiy kamida 180 ball bo'lgan taqdirda imtihondan o'tganligi to'g'risida sertifikatga ega bo'ladi. Sertifikatga ega bo'lgan talabalar Xitoyda psixologiya, qishloq xo'jaligi, sanoat, tibbiyot (xitoy tabobati bundan mustasno), iqtisodiyot, huquqshunoslik, boshqaruv, o'qitish singari sohalari bo'yicha tahsil olish imkoniyatiga ega bo'lishi mumkin.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. 刘超英, 等, “新 HSK 速成强化教程”, 北京语言大学出版社, 2013.
2. Гурулева Татьяна Леонидовна. "Экзамен HSK 2.0: причины и последствия структурно-содержательной трансформации" Современное педагогическое образование, no. 3, 2021, pp. 43-48.
3. Рыжко Екатерина Борисовна. "ЕДИНЫЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЭКЗАМЕН ПО КИТАЙСКОМУ ЯЗЫКУ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЭКЗАМЕН HSK: ОБЩИЕ ЧЕРТЫ И КЛЮЧЕВЫЕ РАЗЛИЧИЯ" Педагогические измерения, no. 2, 2020, pp. 65-71.
4. Санжиева, И. Б. Соотношение уровней владения китайским языком в экзамене HSK и европейской системе: к постановке проблемы / И. Б. Санжиева. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2020. — № 25 (315). — С. 486-488. — URL: <https://moluch.ru/archive/315/71924/> (дата обращения: 01.12.2023).